

Олеся Стойка,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов

факультету іноземної філології,

Ужгородський національний університет,

пл. Народна, 3, м. Ужгород, Україна,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7695-6100>

ДЕЯКІ НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ У РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА

Цивілізаційний розвиток людства, науково-технічний прогрес, виклики, пов'язані зі світовою пандемією, війнами, разом із зростанням попиту на знання й підвищення рівня та якості освіти неминуче призвели до зменшення прямого спілкування в освітньому процесі між викладачем і студентом та запровадження дистанційного навчання, що вимагає формування цифрової компетентності в педагогів.

У статті проаналізовано офіційні документи, статистичні дані та матеріали з питань вищої освіти, професійної освіти та навчання в країнах ЄС та Республіці Польща. Питання цифровізації професійної підготовки вчителів у Республіці Польща на сьогодні регулюються нормативно-правовими актами.

У процесі постановки проблематики дослідження використовується комплекс загальнонаукових методів: теоретичні (аналіз і синтез з метою визначення основних напрямів дослідження проблеми цифровізації професійної підготовки вчителів; класифікація та узагальнення з метою виокремлення в процесах і явищах загальних рис для Республіки Польща та України щодо цифрової трансформації професійної підготовки вчителів; порівняльний аналіз, виявлення та обґрунтування тенденцій цифровізації професійної підготовки в досліджуваних країнах) та емпіричні (вивчення нормативно-правової бази щодо цифровізації вищої освіти в Республіці Польща та Україні, порівняння за однією ознакою, за декількома ознаками; опис фактичної інформації з метою аналітичної інтерпретації та вивчення конкретних фактів і явищ).

Очікування сучасного інформаційного суспільства вимагають постійного та систематичного перегляду та оновлення нормативно-правової бази з питань цифровізації вищої освіти в Республіці Польща. Тому для підтримки професійної підготовки висококваліфікованих спеціалістів мають бути впроваджені системні заходи в законодавчому полі з питань цифровізації освіти. Модернізація в нормативно-правовій базі з цифровізації освіти Республіки Польща відбувається відповідно до вимог європейського освітнього простору та діяльності міжнародних організацій щодо цифровізації освіти, формування цифрової грамотності та компетентностей. Перспективи подальших досліджень у сфері цифровізації професійної підготовки вчителів потребують урахування досвіду провідних країн світу, зокрема європейських країн, які розпочали процес реформування освітніх систем, їх цифровізації значно раніше від України, і їхній досвід та результат буде актуальним та своєчасним щодо запозичення на теренах України.

Ключові слова: професійна підготовка вчителів, цифровізація, нормативно-правова база, цифрова трансформація, цифрові компетентності.

Вступ та сучасний стан досліджуваної проблеми. Цивілізаційний розвиток людства, науково-технічний прогрес, міграція населення, виклики, пов'язані зі світовою пандемією, війнами, разом із зростанням попиту на знання та підвищення рівня та якості освіти неминуче призвели до зменшення прямого спілкування в освітньому процесі між викладачем і студентом та запровадження дистанційного навчання, що вимагає формування цифрової компетентності в педагогів.

Цифрова трансформація стосується всіх сфер життя, включно з системою освіти та професійної підготовки вчителів. Про важливість розвитку цифрових компетентностей міжнародні організації наголошують уже багато років, але, на жаль, ці дії в освітній сфері не означились революційними змінами. Бачення майбутнього, яке полягає в цифровізації освіти, виникло практично миттєво, і назад від цих процесів сьогодні в людства немає шляху.

Мета та завдання. Мета дослідження – розглянути та проаналізувати нормативно-правову базу щодо цифрової трансформації у сфері вищої освіти в Республіці Польща.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань та досягнення мети дослідження використовується

комплекс загальнонаукових методів: теоретичні (аналіз і синтез з метою визначення основних напрямів дослідження проблеми цифровізації професійної підготовки вчителів; класифікація та узагальнення з метою виокремлення в процесах і явищах загальних рис для Республіки Польща та України щодо цифрової трансформації професійної підготовки вчителів; порівняльний аналіз, виявлення та обґрунтування тенденцій цифровізації професійної підготовки в досліджуваних країнах) та емпіричні (вивчення нормативно-правової бази щодо цифровізації вищої освіти в Республіці Польща та Україні, порівняння за однією ознакою, за декількома ознаками; опис фактичної інформації з метою аналітичної інтерпретації та вивчення конкретних фактів і явищ).

У дослідженні проаналізовано офіційні документи, статистичні дані та матеріали з питань вищої освіти, професійної освіти та навчання в країнах ЄС та Республіці Польща, зокрема: “Edukacja: jest w niej úkruty skarb” («Освіта: є у ній прихований скарб», 1998); Рапорт для ЮНЕСКО Міжнародної комісії з питань освіти для XXI століття під керівництвом Ж. Делора; “Edukacja dla Európy. Raport Komisji Europejskiej” («Освіта для Європи. Рапорт Європейської

комісії», 1999); «Edukacja i szkolenia 2020» («Освіта та навчання 2020»); «Systemy edukacji w Europie – stan obecny i planowane reformy. Luksemburg listopad 2011» («Системи освіти в Європі – сучасний стан та планування реформи. Люксембург, листопад 2011») та інші.

Результати. Аналізуючи нормативно-правову базу щодо цифровізації професійної підготовки вчителів у Республіці Польща можемо констатувати, що джерелом освітнього права в країні є Конституція – найвищий правовий акт держави, у ст. 70 якої гарантовано право на освіту. Обов'язком органів державної влади є забезпечення громадянам загального та рівного доступу до освіти. Для цього органам влади необхідно створити та підтримувати системи індивідуальної фінансової та організаційної підтримки здобувачів освіти (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej).

Зазначимо, що в Республіці Польща за функціонування системи професійної підготовки вчителів відповідають два міністерства: Міністерство народної освіти (MEN) і Міністерство науки та вищої освіти (за сферу вищої освіти) (Біницька, 2018).

Питання цифровізації освіти в Республіці Польща на сьогодні регулюються, зокрема, такими нормативно-правовими актами:

– Закон від 7 вересня 1991 р. «Про систему освіти» зі змінами [Ustawa z dnia 7 września 1991 r. O systemie oświaty. Dz.U. 1991 nr 95 poz. 425. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19910950425>];

– Закон від 14 грудня 2016 р. «Про освіту» зі змінами [Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe. Dz.U. 2017 poz. 59. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20170000059>];

– Закон від 20 липня 2018 року «Про вищу освіту і науку» [Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższymi nauce. Dz.U. 2018 poz. 1668. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180001668>];

– Закон від 14 грудня 2016 р. «Про введення Закону про освіту» зі змінами [Ustawa z dnia 27 października 2017 r. O finansowaniu zadań oświatowych. Dz.U. 2017 poz. 2203. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170002203>].

Важливу роль у регулюванні освіти та вихованні в Польщі відіграють також акти місцевих органів самоврядування, які видані на підставі повноважень одиниць місцевого самоврядування (наприклад, гмінами, повітами, воєводствами).

Ми можемо простежити такі типові законотворчі процеси:

1) статутне делегування розпорядження Міністерства національної освіти, яке може бути основою для цифровізації у процесі підвищення кваліфікації вчителів;

2) статутне доручення за розпорядженням Міністерства національної освіти, яке може бути підставою для ухвали педагогічної ради про уповноваження директора школи видавати накази, наприклад, про організацію дистанційного навчання;

3) статутне доручення на прийняття (зміну) радою школи статуту школи, на підставі якого директор школи запроваджує правила користування шкільною комп'ютерною лабораторією або педагогічна рада приймає відповідне рішення;

4) статутне доручення на прийняття (зміну) регламенту дистанційної роботи педагогічної ради, ради школи, батьківської чи учнівської ради (Madalinska-Michalak, 2021).

Вимоги щодо професійних обов'язків учителів у Республіці Польща визначені у Класифікаторі професій і спеціальностей (Klasyfikacja zawodów specjalności).

Так, цікавою для нашого дослідження є спеціальність «Викладач дистанційного навчання». Відповідно до Класи-

фікатора виконання посадових обов'язків викладача дистанційного навчання передбачає передачу знань та формування навичок, підтримку й супровід здобувачів освіти у процесі самонавчання за допомогою телекомунікаційних технологій, електронних засобів масової інформації (заочно); підготовку конспектів уроків, мультимедійних і традиційних освітніх матеріалів; проведення лекцій та інтерактивних занять в університетах, на курсах і тренінгах, а також на платформах електронного навчання; оцінку та контроль успішності учнів в освітньому процесі (Klasyfikacja zawodów specjalności).

Зазначимо, що соціальна роль учителя в освітньому процесі в традиційному розумінні очевидна кожному (Cellary, 2004). Проте, в умовах розвитку інформаційного суспільства та розширення пропозиції дистанційної освіти через Інтернет визначення ролі вчителя є предметом науково-педагогічних дискусій. Польські науковці, що вивчають розвиток освіти, звертають увагу як на відмінності поколінь, так і на значний науково-технічний прогрес та інші реалії життя сучасної молоді (Jonscher, 2001). Виникає нова цифрова реальність, остаточного вигляду якої ми ще не знаємо й через стрімкі темпи розвитку цивілізації не можемо її передбачити, маючи у своєму розпорядженні лише попередній досвід. Тому не так багато підстав для того, щоб точно визначити атрибути ролі вчителя в майбутньому. Характеристики ролі вчителя формуються на постійній основі в результаті повсякденного досвіду. Можна лише спокуситися створити випереджувальну модель, засновану на образі суспільних потреб, створену з урахуванням швидко прогресуючих змін. В умовах величезного тиску інформатизації суспільного життя цей аспект має бути провідним у характеристиці ролі вчителя. На жаль, процес цифровізації освіти як напрям реформування процесу навчання в польських умовах обтяжений особливим викликом – відсутністю чіткого нормативно-правового регулювання (Lubina, 2004), зокрема, й у питанні цифровізації професійної підготовки вчителів у Республіці Польща.

Статус учителя, у тому числі й проблема цифровізації професійної підготовки вчителів у Республіці Польща, регулюється Картою вчителя (Madalinska-Michalak, 2021).

Варто підкреслити, що Картою вчителя (Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela) та іншими імплементаційними нормативно-правовими актами регулюються питання, пов'язані з вчительською професією. Це свідчить про те, що центральні органи державної влади (уряд, парламент, міністерства, воєводства), органи місцевого самоврядування (Ради гмін і повітів, Збори воєводств) визначають статус польського вчителя як особливий, хоча й не елітарний, тому було б невиправданим говорити, що професія вчителя є однозначно привілейованою згідно з польським законодавством.

Обговорення. До пандемії 2020 року цифрові компетенції вчителів майже не були предметом систематичних емпіричних досліджень. Опитування EU Kids Online у 2018 році (Polskie badanie EU Kids Online, 2018) показало, що польські студенти не отримують достатньої підтримки від викладачів у набутті цифрових компетентностей, таких як здатність перевіряти достовірність інформації, знайденої онлайн (45,5% студентів відповіли, що вчитель не пояснив, чому один онлайн-контент хороший, а інший поганий), або реагування на погрози, пов'язані з онлайн-діяльністю (63,3% студентів не отримували допомоги від викладача в минулому, коли щось негативне надходило через Інтернет та несло занепокоєння). Крім того, 44,5% опитаних здобувачів освіти заявили, що викладач ніколи (або майже ніколи) не заохочував їх використовувати та вивчати інформацію з Інтернету (Polskie badanie EU Kids Online, 2018).

Як і у випадку з учнями та студентами, цифрові навички вчителів та викладачів перевірялися у зв'язку з необхідністю переходу на дистанційне навчання.

Результати дослідження, яке було проведене навесні 2020 року (у статистичній вибірці, яка охопила майже 3000 польських вчителів), показали, що лише 5% вчителів відчували себе дуже добре підготовленими до проведення онлайн-заняття; подібну думку висловлюють і студенти, з яких лише 8% вважають кваліфікацію викладачів високою, а кожен п'ятий – поганою (Jaskulska, Marciniak, Jankowiak, Klichowski, 2022; Plebańska, Sieńczewska, Szyller, 2020).

Однак, результати дослідження, проведеного в грудні 2020 року на запит Центру інформації, показали, що лише 15% вчителів заявили, що відсутність цифрових навичок є перешкодою для проведення дистанційних уроків; кожен четвертий респондент мав раніше (до пандемії) досвід проведення дистанційних уроків (Urząd Komunikacji Elektronicznej, 2020).

Цікаво, що, починаючи з 1998 року, у Республіці Польща були розроблені та запроваджені «Стандарти підготовки вчителів у галузі інформаційних технологій та інформатики», які були прийняті Радою з питань інформаційної та медіаосвіти при Міністерстві національної освіти у 2003 році. У 2010 році Рада з питань інформаційної та медіаосвіти розробила нові Стандарти підготовки вчителів, а саме Стандарти підготовки до ІКТ для всіх спеціальностей педагогічної освіти (Standardy przygotowania nauczycieli).

Водночас у Республіці Польща сформовані цифрові компетентності, які є не лише обов'язковим елементом, що використовується в щоденній роботі вчителя, а й необхідною умовою для отримання педагогічної кваліфікації. У Стандарті освіти з підготовки до професії вчителя 2021 року зазначається про необхідність здобуття компетентностей у галузі інформаційних технологій або комп'ютерних наук у процесі професійної підготовки майбутніх учителів незалежно від галузі навчання та спеціальності, яку вони обрали (Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 kwietnia 2021 r., 2021). Зазначимо, що положення щодо цифрових компетентностей, які містяться в ньому, є досить загальними та існують передусім для заохочення відповідального та критичного використання цифрових медіа й поваги до прав інтелектуальної власності, у першу чергу, під час навчання, а потім для діяльності на користь власного професійного розвитку. У положеннях Стандарту вказують на необхідність використання сучасних технологій в освітньому процесі. Цифрові медіа розглядаються як інструмент спілкування з учнями та батьками, а також як один із засобів навчання. Учителі-предметники зобов'язані знати електронні освітні ресурси, а також можливості освітнього використання медіа та інформаційно-комунікаційних технологій, розуміти необхідність формування мислення, особливості пошуку, адаптації та створення електронних освітніх ресурсів і мультимедійного дизайну.

Висновки. Представлений у статті аналіз нормативно-правової бази з цифровізації професійної підготовки вчителів у Республіці Польща демонструє, що зміст нормативних документів в основному зосереджується на питаннях, які визначають правовий статус вчителів. Водночас процес цифровізації їхньої професійної підготовки висвітлено недостатньо. Зазначимо, що протягом останніх десятиліть міжнародні організації у своїх звітах наголошували про важливість формування цифрових компетентностей у системі освіти, на ринку праці та в повсякденному житті. Але, на жаль, у Республіці Польща за останні роки зміни в цьому питанні були незначними. Водночас можемо констатувати, що модернізація в нормативно-правовій базі з цифровізації

професійної підготовки вчителів у Республіці Польща відбувається відповідно до вимог європейського освітнього простору та діяльності міжнародних організацій щодо цифровізації освіти, формування цифрової грамотності та компетентностей. Перспективи подальших досліджень у сфері цифровізації професійної підготовки вчителів потребують урахування досвіду провідних країн світу, зокрема європейських країн, які розпочали процес реформування освітніх систем, їх цифровізації значно раніше від України, і їхній досвід та результат буде актуальним та своєчасним щодо запозичення на теренах України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біницька К. Підготовка майбутніх учителів початкової освіти у країнах Східної Європи: теорія і практика : монографія / за наук. ред. Г. Терещука. Хмельницький : видавець ФОП Цюпак А.А., 2018. 376 с.
2. Cellary W. Szanse młodzieży w gospodarce wobec globalnego społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy, Polska w Unii Europejskiej wobec wyzwań Globalnego Społeczeństwa Informacyjnego, Posiedzenie plenarne Komitetu PAN "Polska w Zjednoczonej Europie". Raport o rozwoju społecznym 2004: W trosce o pracę. UNDP 2004. URL: <https://www.unic.un.org.pl/nhdr/nhdr2004.php> (дата звернення: 22.03.23).
3. Edukacja dla Europy : raport Komisji Europejskiej, Komitet Prognoz "Polska 2000 Plus" przy Prezydium PAN. Warszawa, 1999. S. 361–365.
4. Edukacja i szkolenia, 2020. URL: <http://ce.zabrze.pl/upload/projekty/2.Co%20to%20jest%20ET%202020.pdf> (дата звернення: 25.09.22).
5. Edukacja: jest w niej ukryty skarb : raport dla UNESCO Międzynarodowej Komisji do spraw Edukacji dla XXI wieku / pod przewodn. J. Delorsa. Warszawa : Stowarzyszenie Oświatowców Polskich : Wydawnictwa UNESCO, 1998. 288 p.
6. Jaskulska S., Marciniak M., Jankowiak B., Klichowski M. Edukacja zdalna w czasie pandemii COVID-19 w doświadczeniach polskich uczniów i uczennic: codziennosc i wizja przyszłości szkoły. *Edukacja Międzykulturowa*. 2022. Issue 1(16). S. 151–163.
7. Jonscher C. Życie okablowane. Kim jesteśmy w epoce przekazu cyfrowego? Warszawa : Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA, 2001. 339 s.
8. Klasyfikacja zawodówi specjalności. URL: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci> (дата звернення: 27.05.23).
9. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Art. 70. URL: <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm> (дата звернення: 28.12.22).
10. Lubina E. Zmiany funkcji nauczyciela w nauczaniu na odległość. 2004. URL: <https://www.e-mentor.edu.pl/artikul/index/numer/6/id/80>
11. Madalinska-Michalak J. Pedeutologia : Prawno-etyczne podstawy zawodu nauaydela. Warszawa : Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2021. S. 123. URL: https://uwu.pl/data/include/cms//Pedeutologia_Madalinska_Michalak_Joanna_2021.pdf?v=1630564867528
12. Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 kwietnia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Dz.U. 2021 poz. 890. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20210000890>

14. Plebańska M., Sieńczewska M., Szyller A. Edukacja zdalna w czasach COVID-19. Raport z badania. Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego. 2020. URL: <https://kometa.edu.pl/biblioteka-cyfrowa/publikacja%2C941%2Cedukacja-zdalna-w-czasach-covid-19-raport-z-badania>
15. Polskie badanie EU Kids Online 2018. URL: https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/17037/EU_Kids_Online_2019_gotowe.pdf?sequence=1&isAllowed=y (data звернення: 25.12.22).
16. Standardy przygotowania nauczycieli. URL: <https://mmsyslo.pl/standardy-przygotowania-nauczycieli/> (data звернення: 25.12.22).
17. Systemy edukacji w Europie – stan obecny i planowane reformy. Luksemburg, listopad 2011. Docplayer. URL: <http://docplayer.pl/6565248-Systemy-edukacji-w-europie-stan-obecny-i-planowane-reformy-luksemburg.html> (data звернення: 19.12.22).
18. Urząd Komunikacji Elektronicznej. Badania i konsumencie dzieci i rodziców oraz nauczycieli 2020. URL: <https://cik.uke.gov.pl/aktualnosci-cik/badanie-konsumencie-dzieci-i-rodzicow-oraznauczycieli-2021,21.html> (data звернення: 25.12.22).
19. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe*. Dz.U. 2017 poz. 59. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20170000059> (data звернення: 25.12.22).
20. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. *O systemie oświaty*. Dz.U. 1991 nr 95 poz. 425. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19910950425> (data звернення: 25.12.22).
21. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela. Dz. U. z 2021 r. poz. 1762 oraz z 2022 r. poz. 935, 1116, 1700 i 1730. URL: <https://www.prawo.vulcan.edu.pl/przegodok.asp?qdatprz=akt&qplikid=2>
22. Ustawa z dnia 27 października 2017 r. *O finansowaniu zadań oświatowych*. Dz.U. 2017 poz. 2203. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=Wdu20170002203> (data звернення: 25.12.22).
23. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*. Dz.U. 2018 poz. 1668. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=Wdu20180001668> (data звернення: 25.12.22).
3. Edukacja dla Europy: raport Komisji Europejskiej (1999). Komitet Prognoz „Polska 2000 Plus” przy Prezydium PAN. Warszawa.
4. Edukacja i szkolenia (2020). Retrieved from: <http://ce.zabrze.pl/upload/projekty/2.Co%20to%20jest%20ET%202020.pdf>
5. Edukacja – jest w niej ukryty skarb: raport dla UNESCO Międzynarodowej Komisji do spraw Edukacji dla XXI wieku. (2022). Pod przewodn. J. Delorsa. Warszawa: Stowarzyszenie Oświatowców Polskich: Wydawnictwa UNESCO.
6. Jaskulska, S., Marciniak, M., Jankowiak, B., Klichowski, M. (2022). Edukacja zdalna w czasie pandemii COVID-19 w doświadczeniach polskich uczniów i uczennic: codzienność i wizja przyszłości szkoły. *Edukacja Międzykulturowa*, 1(16), 151–163.
7. Jonscher, C. (2001). *Życie okablowane. Kim jesteśmy w epoce przekazu cyfrowego?* Warszawa: Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA, 339 [in Polish].
8. Klasyfikacja zawodów i specjalności. Retrieved from: <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci>
9. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Art. 70. Retrieved from: <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/kon1.htm> [in Polish].
10. Lubina, E. (2004). Zmiany funkcji nauczyciela w nauczaniu na odległość. Retrieved from: <https://www.mentor.edu.pl/artykul/index/numer/6/id/80> [in Polish].
11. Madalińska-Michalak, J. (2021). *Pedeutologia*. Retrieved from: https://wuw.pl/data/include/cms//Pedeutologia_Madalinska_Michalak_Joanna_2021.pdf?v=1630564867528. s.123 [in Polish].
12. Ob wieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 kwietnia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Dz.U. 2021 poz. 890. Retrieved from: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=Wdu20210000890> [in Polish].
13. Plebańska M., Sieńczewska M., Szyller A. (2020). Edukacja zdalna w czasach COVID-19. Raport z badania. Wydział Pedagogiczny Uniwersytetu Warszawskiego. 2020. Retrieved from: <https://kometa.edu.pl/biblioteka-cyfrowa/publikacja%2C941%2Cedukacja-zdalna-w-czasach-covid-19-raport-z-badania> [in Polish].
14. Polskie badanie EU Kids Online. (2018). Retrieved from: https://depot.ceon.pl/bitstream/handle/123456789/17037/EU_Kids_Online_2019_gotowe.pdf?sequence=1&isAllowed=y
15. Standardy przygotowania nauczycieli. Retrieved from: <https://mmsyslo.pl/standardy-przygotowania-nauczycieli/> [in Polish].
16. Systemy edukacji w Europie – stan obecny i planowane reformy. Luksemburg, listopad 2011. Docplayer. Retrieved from: <http://docplayer.pl/6565248-Systemy-edukacji-w-europie-stan-obecny-i-planowane-reformy-luksemburg.html> [in Polish].
17. Urząd Komunikacji Elektronicznej. Badania i konsumencie dzieci i rodziców oraz nauczycieli 2020. Retrieved from: <https://cik.uke.gov.pl/aktualnosci-cik/badanie-konsumencie-dzieci-i-rodzicow-oraznauczycieli-2021,21.html> [in Polish].
18. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe*. Dz.U. 2017 poz. 59. Retrieved from: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20170000059> [in Polish].

REFERENCES

1. Binycjka, K. (2018). *Pidghotovka majbutnikh uchyteliv pochatkovoji osvity u krajinah Skhidnoji Jevropy: teoriya i praktyka: monohrafija* [Training of future teachers of primary education in the countries of Eastern Europe: theory and practice] / za nauk. red. Gh. Tereshhuka. Khmelnyncjkyj: vydavciv FOP Cjupak A.A. 376 s. [in Ukrainian].
2. Cellary, W. (2004). Szanse młodzieży w gospodarce wobec globalnego społeczeństwa informacyjnego i gospodarki opartej na wiedzy, Polska w Unii Europejskiej wobec wyzwań Globalnego Społeczeństwa Informacyjnego, Posiedzenie plenarne Komitetu PAN “Polska w Zjednoczonej Europie” [Young people's chances in the economy in the face of the global information society and knowledge-based economy, Poland in the European Union in the face of the challenges of the Global Information Society, Plenary session of the Polish Academy of Sciences Committee “Poland in United Europe”]. Raport o rozwoju społecznym 2004: W trosce o pracę. UNDP 2004. Retrieved from: <https://www.unic.un.org/pl/nhdr/nhdr2004.php> [in Polish].

19. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. *O systemie oświaty*. Dz.U. 1991 nr 95 poz. 425. Retrieved from: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19910950425> [in Polish].

20. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela. Dz. U. z 2021 r. poz. 1762 oraz z 2022 r. poz. 935, 1116, 1700 i 1730. Retrieved from: <https://www.prawo.vulcan.edu.pl/przegdok.asp?qdatprz=akt&qplikid=2> [in Polish].

21. Ustawa z dnia 27 października 2017 r. *O finansowaniu zadań oświatowych*. Dz.U. 2017 poz. 2203. Retrieved from: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170002203> [in Polish].

22. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*. Dz.U. 2018. poz. 1668. Retrieved from: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180001668> [in Polish].

Olesya Stoyka,

PhD (Candidate of Pedagogical Sciences), Associate Professor, Associate Professor at the Department of Foreign Languages of the Faculty of Foreign Philology, Uzhgorod National University, 3, Narodna sq., Uzhgorod, Ukraine, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7695-6100>

SOME NORMATIVE ASPECTS OF THE DIGITAL TRANSFORMATION OF THE PROFESSIONAL TRAINING OF TEACHERS IN THE REPUBLIC OF POLAND

The civilization development of humanity, scientific and technological progress, challenges associated with the global pandemic, wars, along with the increasing demand for knowledge and the improvement of education level and quality, have inevitably led to a reduction in direct communication in the educational process between the teacher and the student and the implementation of distance learning, which requires the formation of digital competence in teachers.

The article analyzes official documents, statistical data, and materials on higher education, vocational education, and training in EU countries and the Republic of Poland. The issue of digitizing the professional training of teachers in the Republic of Poland is currently regulated by regulatory acts.

In the process of formulating the research problem, a complex of interdisciplinary methods is used: theoretical methods such as analysis and synthesis to determine the main directions of research on the problem of digitalization the professional training of teachers; classification and generalization to identify common characteristics in processes and phenomena for the Republic of Poland and Ukraine regarding the digital transformation of teacher training; comparative analysis to identify and justify trends in the digitization of professional training in the researched countries; empirical methods such as studying the regulatory framework for digitizing higher education in the Republic of Poland and Ukraine, comparison based on one or several characteristics, description of factual information for analytical interpretation and study of specific facts and phenomena.

The expectations of modern information society require constant and systematic review and updating of the regulatory framework on digitization of higher education in the Republic of Poland. Therefore, to support the professional training of highly qualified specialists, systematic measures should be implemented in the legislative field regarding the digitization of education. Modernization of the regulatory framework for the digitalization of education in the Republic of Poland is carried out in accordance with the requirements of the European educational space and the activities of international organizations regarding the digitalization of education, formation of digital literacy and competencies. The prospects for further research in the field of digitizing the professional training of teachers require taking into account the experience of leading countries in the world, particularly European countries that have started the process of reforming educational systems and their digitalization long before Ukraine, and their experience and results will be relevant and timely for borrowing in Ukraine.

Key words: *teacher professional training, digitalization, regulatory framework, digital transformation, digital competencies.*

Подано до редакції 21.06.2023